

Till de politiska partierna i Vetlanda

I omvärldsanalysen som inleder Vetlanda Plan och Budget för 2024-2026 understryks att "den ekologiska hållbarheten är fundamental för vår fortlevnad och innebär att vi inte förbrukar vår planets resurser mer eller snabbare än att planeten kan återhämta sig i samma takt".

Planen anger även de övergripande mål som kommunfullmäktige i Vetlanda har beslutat, till exempel hållbarhetsmål för Vetlanda kommun i enlighet med de tre områdena; social hållbarhet, ekonomisk hållbarhet och ekologisk hållbarhet.

Det ekologiska hållbarhetsmålet är preciserade i två delmål:

- A. Bevara biologisk mångfald och tillgång till upplevelserik miljö.
- B. Ökad klimatanpassning och minskad klimatpåverkan.

Målen ska följas upp genom att mäta hur biologisk mångfald och tillgång till upplevsesrik miljö bevaras och hur klimatanpassning ökas och klimatpåverkan minskas.

Naturskyddsföreningen i Vetlanda vill inför valet 2026 visa väljare i kommunvalet hur de politiska partierna i Vetlanda avser att genomföra dessa ekologiska hållbarhetsmål som beslutats av kommunalfullmäktige.

Vi ber därför ert parti att svara på nedanstående frågor, svara ja, nej eller delvis. Kommentera gärna svaret, speciellt om ni svarar delvis, men håll det helst kort och koncist.

Vi ber er skicka era svar senast **den 20 april**, till vetlanda@naturskyddsforeningen.se

Stort tack för er medverkan!

BEVARA BIOLOGISK MÅNGFALD OCH TILLGÅNG TILL UPPLEVELSERIK MILJÖ

Ställa om Vetlanda kommuns skogsbruk

Vetlanda kommun har skog runt om centralorten Vetlanda, runt några andra mindre orter i kommunen och vid Kleva gruva och Alseda Bruksgård. De flesta områden används som rekreation för invånare i kommunen. Största delen av skogen klassas som produktionsskog där trakthyggesbruk (kalhyggen) används.

Många kommuner övergår nu till ett naturnära skogsbruk för att ta hänsyn till just rekreation, friluftsliv, biologisk mångfald och besöksnäringen. Inom naturnära skogsbruk avverkas enskilda större träd eller små trädgrupper som ger god ekonomi samtidigt som man bibehåller eller återskapar skogar med variation vad gäller arter, ålder och täthet. Efter en viss omställningsperiod och bra planering kan man ofta få lika stor avkastning vid hyggesfritt skogsbruk som vid kalavverkning.

Vetlanda kommuns skogsbruk ska ge en avkastning på 1,5 miljoner per år (vilket är under 0,1 % av Vetlanda kommuns budget), avverkning måste därför göras även om det inte är möjligt att ta full hänsyn till friluftsliv, rekreation och biologisk mångfald.

1. Fråga:

Vill ert parti övergå till naturnära skogsbruk för att säkerställa Vetlanda kommuns övergripande hållbarhetsmål att bevara biologisk mångfald och tillgången till upplevelserik miljö?

Svar: Ja Nej Delvis

Kommentar: Vetlanda kommun är i dagsläget miljöcertifierade via PEFC samt FSC certifieringar. Där framkommer riktlinjerna för skogsbruk som ska uppfyllas inte minst för stora fastigheter över 1000ha såsom Vetlanda kommuns skogar. Naturnära skogsbruk enligt er bedömning kan ibland bli kontraproduktivt utifrån ett biologiskt mångfaldsperspektiv.

Runt tätorterna bedrivs idag redan ett rekreations skogsbruk och inte ett produktionsskogsbruk.

2. Fråga:

Är ni beredda att besluta om att ta bort det specifika avkastningskravet från skogsbruket?

Svar: Ja Nej Delvis

Kommentar: Avkastning behövs till skötsel av skogarna och övriga träd i tätorterna, redan idag är avkastningsmålet lågt satt då vi har mycket rekreationsskogar i anslutning till tätorterna.

Värna strandskyddet

Strandskyddet är en viktig del av allemansrätten, naturrätten och skyddar stränderna från exploatering. Det ger alla tillgång till orörda stränder oavsett plånbok och främjar biologisk mångfald. Strandskyddet innebär också att Sverige står bättre rustat mot klimatförändringar än många andra länder

Kommunerna har enligt lag rätt att ge dispens från strandskyddet med stor restriktivitet, men förslag finns att kommunerna ska få större rätt att bestämma om strandskyddet.

3. Fråga:

Är ert parti beredd att fortsätta vara restriktiv när det gäller dispenser och andra beslut vad gäller strandskyddet så att allas rätt till tillgång till stränder kan skyddas?

Svar: Ja Nej Delvis

Kommentar: Kommunen gav dispens för ankdammen vid Nye fiket för att man skulle kunna bygga ställplats för husbilar. Grävda kanaler i åkermark eller skogsmark omfattas också av strandskydd, vi vill istället förenkla strandskyddet så det blir mer anpassat till verkligheten.

Bekämpa invasiva arter

Naturskyddsföreningen Vetlanda

Invasiva främmande arter är ett stort hot mot den biologiska mångfalden och kan ge stora ekonomiska konsekvenser för markägare och för samhället i stort. Kommuner har ett stort ansvar i arbetet med invasiva främmande arter dels som markägare, dels för att stödja och sprida information till allmänheten. Invasiva växtarter får dessutom inte slängas på komposter eller i den vanliga trädgårdsavfallshanteringen som Kretslopp Sydost har.

4. Fråga:

Vill ert parti stödja allmänheten i bekämpningen mot invasiva arter genom att kommunen till exempel ser till att det finns containrar för insamlade invasiva växter i olika områden i kommunen?

Svar: Ja Nej Delvis

Kommentar: Flishult tar redan idag emot invasiva arter (finns mer att läsa på Kretslopp sydost hemsida) om tex hur de ska vara förpackade för att minimera spridning.

Kommunen kan lyfta frågan i Kretslopp sydost men vi ser utmaningar i hanteringen för att minimera spridningsrisken.

Rädda pollinerare genom ekologisk mat

En tredjedel av våra vilda biarter är på väg att försvinna vilket hotar matproduktionen på lång sikt. Bina hotas av matbrist, klimatförändringar och bekämpningsmedel. Ekologisk mat är gynnsam för den biologiska mångfalden och ökar antalet pollinatörer i jordbruket, samtidigt är maten också hälsosam. Även betande djur i naturbetesmarker är avgörande för en rik biologisk mångfald och öppna landskap som gynnar pollinatörer. En kommunal livsmedelsstrategi bör definiera mål för andelen ekologiska livsmedel och andelen KRAV-märkt eller naturbeteskött. I Vetlanda kommun var andelen inköpta ekologiskt livsmedel endast 6,7 % år 2024 (Ekomatcentrum). Matsvinn, som ofta också är en del av en livsmedelsstrategi, jobbar redan Vetlanda kommun med.

5. Fråga:

Vill ert parti besluta om en livsmedelsstrategi som innehåller ovanstående mål som gynnar biologisk mångfald?

Svar: Ja Nej Delvis

Kommentar: Vi strävar efter svensk mat på våra bord, inte minst ur en beredskapsperspektiv så är svensk mat viktigare en importerad ekologisk mat.

ÖKAD KLIMATANPASSNING OCH MINSKAD KLIMATPÅVERKAN

Risk för torka och vattenbrist

Naturskyddsföreningen Vetlanda

Klimatförändringarna leder till förändrade nederbördsmonster och det syns redan i Sverige. I vår del av landet är den största risken torka och då brist på vatten, för odling, industri och dricksvatten. För att förebygga detta är det viktigt att genom olika åtgärder behålla så mycket vatten som möjligt i naturen, till exempel i sjöar och i våtmarker. Emåförbundet är den organisation som jobbar med dessa frågor i Emåns avrinningsystem.

6. Fråga:

Vill ert parti jobba för att förebygga framtida vattenbrist och att säkerställa nödvändiga resurser till Emåförbundet för detta arbete i vår kommun och Emåns avrinningsområde?

Svar: Ja Nej Delvis

Kommentar: Vetlanda kommun har ett nära samarbete och gör detta i stor utsträckning alla redan med Emåförbundet.

Våtmarker

Utdikade våtmarker släpper ut nästan lika mycket växthusgaser som hela vägtrafiken. Utdikning bidrar till övergödning och över 800 rödlistade arter är knutna till våtmarksmiljöer. Kommunen har restaurerat våtmarker på egen mark och gett råd till privata markägare i enlighet med kommunens Åtgärdsprogram för Naturvårdsplanen. Men detta är en viktig åtgärd och mer kan göras.

7. Fråga:

Vill ni säkerställa och prioritera att restaurering av våtmarker fortsätter vara en viktig klimat- och miljöåtgärd på kommunens mark.

Svar: Ja Nej Delvis

Kommentar: Pågår alla redan i stor utsträckning. Viktigt att kommunen kan vara en föregångare här.

Miljöanpassad upphandling

Konsumtion och produktion har stor påverkan på miljö och klimat. Offentlig upphandling utgör en stor del av samhällets totala konsumtion. Genom att kommuner gör miljömässigt hållbara inköp kan belastningen på miljön minska betydligt. Vetlanda kommun har riktlinjer om miljöanpassad upphandling, men dessa har inga klara målsättningar eller krav på uppföljning.

I den kommunranking som görs av Aktuell Hållbarhet för att ta fram Sveriges miljöbästa kommuner har Vetlanda kommun svarat på frågan om hur stor del av kommunens upphandlade produkter har krav på att de ska vara miljömärkta eller hållbarhetscertifierade. Svaren som getts de senaste fyra åren har varierat mycket (2022: 1-20 %, 2023: 41-60 %, 2024: 1-20%, 2025: 21-40 %).

Fråga 8:

Vill ert parti sätta ett mål att minst cirka 40 % av kommunens upphandlade produkter ska vara miljömärkta eller hållbarhetscertifierade och säkerställa en regelbunden uppföljning?

Svar: Ja Nej Delvis

Naturskyddsföreningen Vetlanda

Kommentar: Förslagsvis så ska all mat som inte kan växa eller produceras i Sverige tex bananer och ananas vara ekologiskt producerade. Vi försökte göra detta i senaste upphandlingen men regelverket satte stopp för detta.

Stimulera delningsekonomin

Många saker som människor äger används idag väldigt sällan, som till exempel verktyg. Genom att i ökad utsträckning dela på saker behövs färre prylar, och de kan användas mer effektivt.

Fråga 9:

Vill ni utveckla fritidsbanken till att även handha andra saker, till exempel verktyg för hobbyrenoverare, trädgårdsredskap.

Svar: Ja Nej Delvis

Kommentar: Bra idé.

Lära från andra

Den ideella föreningen Klimatkommunerna är en samarbetsorganisation för kommuner och regioner. Uppdraget är att stötta kommuner och regioner till utsläppsminskningar. Detta görs genom erfarenhetsutbyte, sprida goda exempel, diskutera lösningar och kommunicera lokalt klimatarbete. Det är ett bra sätt att se nya möjligheter, men även lära om vad som inte fungerar.

Fråga 10:

Vill ert parti stödja ett medlemskap i Klimatkommunerna för Vetlanda kommun?

Svar: Ja Nej Delvis

Kommentar: Mer information behövs innan vi kan ta ställning till frågan.

Vill ni ge någon annan information om hur ert parti vill uppfylla de ekologiska hållbarhetsmålen?
Kommentarer: